

Бартош І. А.

*аспірант кафедри англійської філології
та методики навчання англійської мови*

*Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: Лабінська Б. І.

доктор педагогічних наук, професор,

*завідувач кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Підготовка майбутніх соціальних працівників в контексті навчання у ВНЗ передбачає набуття студентами професійно орієнтованих вмінь та навичок усного спілкування іноземною мовою (в нашому випадку німецькою мовою), що будуть необхідними для їх майбутньої професійної діяльності. Тобто, навчання повинно бути зорієнтованим на досягнення як практичних, так і професійних цілей навчання. Відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій мовної освіти [1] до практичної цілі навчання професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників відноситься досягнення ними володіння німецькою мовою на рівні B2. Професійна ціль передбачає формування умінь продукувати діалогічне та монологічне мовлення у межах професійних тем, уміти виокремлювати, аналізувати та вирішувати проблемні ситуації, шукати шляхи їх вирішення, уміння вести дискусії наводячи аргументи та контраргументи.

Ми екстраполюємо визначення О. Канюк та І. Козубовської і визначаємо професійно орієнтоване усне спілкування майбутніх соціальних працівників як таке, що реалізується у формах діалогічного та монологічного мовлення для встановлення та поглиблення контактів в умовах іншомовного спілкування та вирішення проблем шляхом зіставлення точок зору і пошуку можливих варіантів розв'язку проблемних ситуацій [2, с. 57].

Зорієнтованість на формуванні умінь діалогічного та монологічного мовлення пов'язана із специфікою професійної діяльності майбутніх соціальних працівників. Розвиток умінь діалогічного мовлення передбачає ініціювати та закінчувати діалог, застосовувати мовленнєві кліше, запитувати необхідну інформацію, адекватно реагувати на репліки співрозмовника, вести діалог відповідно до комунікативної ситуації в межах теми [3, с. 12].

Мовленнєві уміння монологічного мовлення передбачають комбінування мовленнєвих зразків на основі певної логічної схеми, уміння повно висловлюватись відповідно до запропонованої комунікативної ситуації, використовувати мовний матеріал, а також використовувати раніше вивчений матеріал, залучати для викладу певної теми матеріал суміжних тем [4, 40].

Виходячи з вищесказаного виникає необхідність у застосуванні ефективної технології навчання для формування у майбутніх соціальних працівників професійно орієнтованого усного спілкування німецькою мовою, яка б враховувала особливості формування умінь та навичок професійно орієнтованого усного спілкування. В ході дослідження ми виявили, що найбільш ефективною технологією для формування у майбутніх соціальних працівників професійно орієнтованого усного спілкування є кейс технологія.

Застосування кейс технології для формування у майбутніх соціальних працівників професійно орієнтованого усного спілкування німецькою мовою дозволить наблизити навчання до умов реальної професійної діяльності, дасть змогу опрацювати конкретні випадки в умовах навчання, що в свою чергу сприятиме підвищенню мотивації в процесі навчання, дозволить комплексно оволодіти усіма компонентами усного спілкування, зокрема сприятиме оволодінню умінням вести дискусії, аргументувати власну думку, проводити презентації.

Існує два способи формування кейсів в процесі навчання: перший спосіб полягає в формуванні кейсу викладачем, другий спосіб «case discussion» полягає в тому, що студенти дискутують та аналізують кейси написані та продемонстровані іншими студентами. Тобто, мається на увазі, що студенти самостійно створюють кейси. В межах нашого дослідження ми опиратимемось на другий спосіб формування кейсів.

Розглянувши особливості мовленнєвих умінь усного спілкування, а також проаналізувавши важливість застосування кейс технології, перейдемо до опису безпосередньо етапів формування професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників.

Ми пропонуємо 3 етапи формування професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників з урахування кейс технології. Метою першого етапу (підготовчий етап) є формування загальних умінь необхідних для творення усного спілкування: лексичних, граматичних навичок, навичок аудіювання, розширення знань щодо структурних та лінгвістичних особливостей діалогічного та монологічного мовлення соціальних працівників, а також розширення знань щодо стратегій і підходів в роботі соціальних працівників.

На другому етапі (основний етап) доцільно розвивати вміння аналізувати, збирати та систематизувати інформацію, формувати вміння вживати мовленнєві формули та засоби міжфразового зв'язку, формування умінь аргументувати, презентувати інформацію, створювати первинні вислови у формах діалогічного та монологічного мовлення.

Третій етап (завершальний етап) поділяється на 2 підетапи, кожен з яких виконує свої функції. Метою першого підетапу є самостійне формування студентами кейсів. Майбутні соціальні працівники створюють кейси відповідно до визначених викладачем вимог, які представлені в таблиці 1. Основною вимогою до створення кейсів є самостійний пошук проблемної ситуації в рамках визначеної теми. Вважаємо, що такий спосіб роботи над кейсами дасть змогу максимально наблизити процес навчання до реальних умов майбутньої професійної діяльності, спонукатиме до критичного мислення, а також дасть змогу автоматизувати навички та вміння здобуті на попередніх етапах навчання.

Таблиця 1

Структура кейсу

Вступ	Представлення теми
Опис ситуації	Опис проблемної ситуації
	Опис контексту ситуації (що призвело до ситуації)
Розвиток кроків допомоги	Обґрунтування вибору технології для роботи з випадком
	Описати кроки допомоги (в який спосіб буде відбуватись допомога, яка послідовність дій)
Оцінювання	Оцінювання результатів та прогнозування подальшого розвитку подій
Висновки	Загальні висновки

Другий підетап реалізується безпосередньо в аудиторії. Спочатку студенти презентують свої кейси відповідно до визначених вимог. Тоді відбувається дискусія стосовно запропонованих кроків допомоги. В межах дискусії студенти аргументують свій вибір та пропонують альтернативні шляхи вирішення проблемних ситуацій. На завершення відбувається аналіз проведених презентацій та дискусій.

Отже, розглянувши поняття професійно орієнтованого усного спілкування німецькою мовою та охарактеризувавши основні мовленнєві уміння діалогічного та монологічного мовлення ми дійшли висновку у необхідності застосування кейс технології для формування професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників. З огляду на запропоновану технологію були окреслені етапи формування професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників.

Список використаних джерел:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003.-273 с.
2. Канюк О. Л., Козубовська І. В. Формування умінь іншомовного ділового спілкування у майбутніх соціальних працівників. Ужгород, 2008. 140 с.
3. Черниш В. В. Навчання іншомовного діалогічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2012. № 4. С. 11–27.
4. Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. М. : Просвещение. 1986. 222 с.

Василенко О. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Починаючи з другої половини ХХ сторіччя і дотепер суспільний розвиток характеризується глибокими соціокультурними змінами і кардинальними перетвореннями економічного устрою. Новий тип економічного розвитку, що поширюється нині в інформаційному суспільстві, зумовлює необхідність неодноразово впродовж життя, професійної кар'єри змінювати соціальний і професійний статус, підвищувати кваліфікацію чи оволодівати зовсім новими вміннями. В наш час не лише діти і молодь, а все більше дорослих людей мають професійну та особисту потребу в підвищенні наявного рівня знань або оволодінні новими навичками і компетенціями. Проте саме дорослі